

"Elbette in'âmı istihzadan ve ihsanı aldatmaktan ve inâyeti adâvetten ve rahmeti azaptan ve lütuf ve keremi ihanetten halâs eden ve ..." cümlesini açıklar mısınız?

"Elbette in'âmı istihzadan ve ihsanı aldatmaktan ve inâyeti adâvetten ve rahmeti azaptan ve lütuf ve keremi ihanetten halâs eden ve ihsanı ihsan eden ve nimeti nimet eden bir âlem-i bâkide bir hayat-ı bâkiye var ve olacaktır."(1)

İn'am: Kelime olarak **nimet vermek**, ihsan etmek, doğruya sevk etmek, hidâyete ulaştırmak, iyilik etmek manalarına gelir.

İstihza: Kelime olarak **alay etmek**, birisi ile eğlenmek, birisini gülünç duruma düşürmek, maskara etmek anlamına gelir.

İki kelimenin birbirisi ile alakası: Allah bu dünyada insana ihsan ve ikramda bulunsun, ama sonunda ahiret hayatında diriltmeyerek insanı ebedi olarak imha ve yok etsin. Bu tavırda gizli bir alaya alma ve maskara etme manası vardır. Tıpkı bir çocuğu şeker ile yanına çağırıp bir tokat aşk etmek gibidir ki, buna istihza, yani eğlenmek ve alaya almak denir. İşte Allah -haşa- dünyada insanı ihsan ve ikramlar ile ağırlasın, sonunda da ebedi olarak yok ederek tokatlasın. Bu, Allah'ın isim ve sıfatlarına yakışmaz; bu yüzden ahiret hayatının kurulması zaruri bir hakikattir, demek isteniyor.

İnayet: Kelime olarak **yardım, lütuf** ve meded etmek anlamlarına gelir.

Adavet: Kelime olarak **husumet ve düşmanlık** etmek anlamına gelir.

İki kelimenin birbirisi ile alakası: Yukarıda izah edilen aynı mana burada da geçerlidir. Bu iki sıfat bir zatta cem olmaz. Yani Allah, insana hem inayette ve ikramda bulunsun hem de husumet ve düşmanlığı içinde barındıran idamı ebedi ile cezalandırsın. Bu Allah hakkında caiz ve cari değildir. Dünyada inayet manası hükmederken, ebedi idamda ise husumet ve adavet manası vardır. Bu yüzden Allah'ın, kendisi ile çelişkiye düşüp ahireti yaratmaması muhaldir.

Diğer kelimelerle aralarındaki mana ilişkisi bu merkez üzeredir. Bu yüzden yukarıda vermiş olduğumuz aynı manayı diğer kelimelere de tatbik edebiliriz.

(1) bk. [Sözler, Onuncu Söz'ün Mühim Bir Zeyli.](#)